

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej nr 33 im. Henryka Jordana w Zabrze

I. Wprowadzenie:

Program realizacji WSDZ wytycza kierunki działań nauczycieli różnych przedmiotów i wychowawców, pedagoga i psychologa zatrudnionych w Szkole Podstawowej nr 33 im. Henryka Jordana w Zabrze.

Program ten przeznaczony jest do realizacji na zajęciach, godzinach wychowawczych, indywidualnych spotkaniach wedle potrzeb uczestników oraz w ramach wizyt zawodoznawczych, które mają na celu poznanie przez uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe lub w placówkach i organizacjach kształcenia zawodowego.

II. Cele ogólne:

1. Przygotowanie uczniów do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej.
2. Promowanie zainteresowań, umiejętności i twórczej postawy uczniów.
3. Przygotowanie uczniów do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak: bezrobocie, problemy zdrowotne, adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej.
4. Przygotowanie uczniów do roli pracownika.
5. Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.
6. Pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu.
7. Tworzenie i systematyczna aktualizacja bazy edukacyjno-informacyjnej z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego.
8. Gromadzenie informacji dotyczących trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia.
9. Współpraca z instytucjami wspierającymi WSDZ.
10. Współpraca z przedstawicielami szkół średnich i grup zawodowych (zakłady pracy, firmy szkoleniowe, rzemieślnicy).
11. Organizacja wycieczek do szkół ponadpodstawowych i zakładów pracy.

III. Szczegółowe cele programu:

A. Uczniowie:

1. Określą własne predyspozycje i zainteresowania.
2. Poznają swoje mocne i słabe strony.
3. Poznają w aktualną sytuację na rynku pracy i zatrudnienia.
4. Będą współpracować w zespole.
5. Dopasują kompetencje do zawodu.
6. Będą sprawnie się komunikowali.
7. Skutecznie się zaprezentują podkreślając swoje mocne strony.
8. Napiszą CV i list motywacyjny.
9. Dokonają świadomego i przemyślanego wyboru drogi życiowej.

B. Rodzice:

1. Zdobędą informacje o zawodach, aktualnych trendach na rynku pracy.
2. Uzyskają wiedzę o umiejętnościach, wartościach, zdolnościach, zainteresowaniach, mocnych i słabych stronach swojego dziecka
3. Uzyskają wiedzę dotyczącą wyboru zawodu przez ich dziecko oraz i możliwościami jego dalszego kształcenia.
4. Uzyskają informację o ścieżkach edukacyjnych, przeciwwskazaniach zdrowotnych.
5. Aktywnie wesprą dziecko w wyborze właściwego kierunku kształcenia.

C. Nauczyciele:

1. Włączą w treści przedmiotowe zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej.
2. Uzyskają pomoc w realizacji tematów z zakresu problematyki wyboru zawodu i możliwości kształcenia w ramach lekcji przedmiotowych.
3. Przygotują materiały pomocnicze do prowadzenia zajęć z orientacji zawodowej na godzinach wychowawczych i spotkaniach z rodzicami we współpracy ze specjalistami.

D. Inne osoby zatrudnione w szkole.

1. Współpracują z koordynatorem WSDZ oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

TREŚCI PROGRAMOWE

Klasy I-III

1. Poznanie siebie:

Uczeń:

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wynikało dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy:

Uczeń:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisuje czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:

Uczeń:

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych:

Uczeń:

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Klasy IV-VI

1. Poznawanie własnych zasobów.

Uczeń:

- określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- opisuje czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Uczeń:

- opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Klasa VII

1. Poznawanie własnych zasobów.

Uczeń:

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Uczeń:

- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

PROPONOWANE FORMY I TEMATY DO REALIZACJI

A) Zajęcia grupowe

I. Poznawanie siebie/Poznawanie własnych zasobów.

1. Zajęcia integracyjne.
2. Moje uzdolnienia i predyspozycje.
3. Określenie własnych zainteresowań.
4. Moje cechy osobowościowe.
5. Moje aspiracje, dążenia, ambicje.
6. Mój warsztat pracy.
7. Predyspozycje zdrowotne i ich wpływ na wybór zawodu.
8. Znaczenie ciągłego kształcenia się i jego wpływ na wybór zawodu i utrzymanie pracy.
9. Co to znaczy być elastycznym i sprawnym, czyli mobilność zawodowa.
10. Uzdolnienia i predyspozycje związane z funkcją mózgu.
11. Jakie predyspozycje są potrzebne w jakim zawodzie.
12. Określenie swoich zainteresowań.
13. Moje zainteresowania – ćwiczenia.
14. Moje mocne i słabe strony – ćwiczenia – analiza.
15. Cechy osobowości i ich znaczenie przy wyborze zawodu.
16. Predyspozycje zdrowotne i ich znaczenie przy wyborze zawodu.
17. Czy warto uczyć się i dlaczego warto się uczyć – ćwiczenia.

18. Przygotowanie do zmian w życiu człowieka w kontekście planowania kariery.
19. Motywacja – metody motywowania się.
20. Praca w zespole.

II. Świat zawodów i rynek pracy.

1. Rodzaje spotykanych zawodów: związanych z ludźmi, danymi, zwierzętami, roślinami, przedmiotami.
2. Kwalifikacja zawodów. Charakterystyka poszczególnych zawodów:
 - poznanie wymagań;
 - poznanie środowiska pracy;
 - poznanie zadań i czynności;
 - szanse zatrudnienia w poszczególnych zawodach;
 - placówki zajmujące się kształceniem w poszczególnych zawodach.
3. Zawody przyszłości.
4. Kim chcę zostać w przyszłości?
5. Odgadnij swój i mój zawód.
6. Czym się różni praca od szkoły?
7. Warto pracować – powody, dla których ludzie pracują.
8. Oczekiwania pracodawców względem pracowników.
9. Samozatrudnienie – co to znaczy?
10. Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców (praktyki zawodowe, oczekiwania pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia).
11. Moje predyspozycje zawodowe – badanie predyspozycji zawodowych za pomocą kwestionariusza zainteresowań zawodowych.
12. Autoprezentacja – przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.

III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

1. Oferta edukacyjna szkolnictwa:
 - Zakres szkolnictwa ponadpodstawowego.
 - Rekrutacja do szkół ponadpodstawowych.
2. Jaką wybrać szkołę?
 - Czym kierować się przy wyborze szkoły?
 - Gdzie mogę uzyskać pomoc w wyborze kierunku dalszego kształcenia?
3. Wyjście na targi edukacyjne i targi pracy.
4. Wyjścia do szkół ponadpodstawowych.

5. Jak podnieść posiadane kwalifikacje zawodowe (wiedzę, umiejętności, kompetencje społeczne)?
6. Moja mapa asertywności.
7. Jak osiągnąć sukces? Charakterystyka człowieka przedsiębiorczego.
8. Radzenie sobie w sytuacjach trudnych.
9. Spotkania z absolwentami.
10. Dokumenty aplikacyjne:
 - Uczymy się pisać życiorys (CV).
 - Uczymy się pisać podanie do szkoły.
 - Uczymy się pisać list motywacyjny.

IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

1. Plan i środki poszukiwań:
 - Planowanie przyszłości, linia życia.
 - Cel jego realizacja.
 - Ja i mój zawód.
2. Podejmowanie decyzji:
 - Dokonuję wyboru – klucze do sukcesu.
 - Mój plan kariery.
 - Kto ma na Ciebie wpływ?
 - Ćwiczenia w podejmowaniu decyzji.
3. Tworzymy Indywidualny Plan Działania.
4. Pomysł na siebie – ćwiczenie.
5. Wartości i style działania.
6. Zarządzanie własnym czasem.
7. Zaplanuję mój dzień.
8. Moje zasoby – „Tu i teraz jestem/mam”.
9. „Mój świat za 10 lat”.
10. Tworzenie „mapy przyszłości”.
11. Rozwijam skrzydła... . Podsumowanie wiedzy o sobie.

B) Poradnictwo indywidualne.

1. Kierowanie uczniów w szczególnych przypadkach do specjalistów w PPP.

2. Udzielanie indywidualnych porad – wychowawca, pedagog szkolny, psycholog szkolny doradca zawodowy.

Współpraca z rodzicami.

1. Prezentacja założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów.
2. Włączenie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów do działań z zakresu poradnictwa zawodowego.
3. Uświadomienie rodzicom ich wpływu na decyzje edukacyjno-zawodowe ich dzieci – rodzic jako pierwszy doradca zawodowy swego dziecka.
4. Przedstawienie aktualnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadpodstawowego.
5. Konsultacje z rodzicami uczniów, którzy mają różnorodne problemy.

Współpraca z instytucjami wspomagającymi orientację edukacyjno-zawodową

1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zabrze.
2. Powiatowy Urząd Pracy w Zabrze.
3. Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Zabrze.
4. Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Katowicach.
5. Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny Metis w Katowicach.
6. Cech Rzemieślników Małej i Średniej Przedsiębiorczości oraz Pracodawców w Zabrze.
7. Zabrzeńskie Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości.
8. Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości w Zabrze.
9. Zabrzeńska Izba Przemysłowo-Handlowa.
10. Zakłady pracy, pracodawcy.

Współpraca z Radą Pedagogiczną

1. Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania WSDZ.
2. Określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach programu wychowawczego szkoły na każdy rok nauki.
3. Realizacja działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej.

Metody i formy pracy

1. Poradnictwo indywidualne:
 - wywiad, obserwacja;
 - rozmowa/diagnoza problemu
 - metody testowe;
 - udzielanie informacji.
2. Poradnictwo grupowe:
 - prezentacja;

- dyskusja grupowa, dyskusja w parach;
 - burza mózgów;
 - praca w małych grupach;
 - ankiety, kwestionariusze, metody testowe;
 - inscenizacja i odgrywanie ról;
 - wycieczki do szkół zawodowych;
 - spotkania z przedstawicielami zawodów;
 - konkursy zawodoznawcze;
 - udział w przedsięwzięciach lokalnych: targi szkół, giełdy, lekcje pokazowe w szkołach;
 - wycieczki do firm.
3. Działalność informacyjna
- tablica informacyjna
 - komputerowa baza danych

Pomoce

Materiały edukacyjne, diagnostyczne, informatory w wersji papierowej dostępne w bibliotece szkolnej oraz baza danych w postaci cyfrowej umieszczona w na stronie internetowej szkoły.

Monitoring

Semestralna kontrola realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego w szkole/placówce.

Metody zbierania danych

Arkusze monitoringu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego w wersji online.

Osoby odpowiedzialne za monitoring

Zbieranie i umieszczanie danych w arkuszu monitoringu – doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele, wychowawcy w świetlicy, bibliotekarz, pedagog, psycholog.

Analiza zapisów w arkuszu monitoringu – koordynator WSDZ.

Sposób prezentacji wyników monitoringu zadań doradczych

Przedstawienie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w poszczególnych klasach.

Ewaluacja programu

Ewaluacja ma na celu sprawdzenie, czy działania doradcze na terenie szkoły/placówki były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców oraz spełniły założenia programu Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w danym roku szkolnym.

Metody zbierania danych

- analiza dokumentacji,

- arkusz monitoringu,
- obserwacja,
- rozmowy,
- sprawozdanie doradcy zawodowego.

Na podstawie dokumentów ewaluacyjnych koordynator projektu wraz z wychowawcami klas sporządzi sprawozdanie i przedstawi Dyrektorowi szkoły oraz Radzie Pedagogicznej do zatwierdzenia.

Bibliografia

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego
2. <https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/> [dostęp 12.09.2023]